

KIRJALLINEN LAUSUNTO
2.4.2020/

Eduskunnan valtiovarainvaliokunta

Lisätalousarvio 24/2020 vp
Lausuntopyyntö sähköpostitse 27.3.2020 klo 11.19

Vastauksia valiokunnan esittämiin kysymyksiin

- Miten suojatarvikkeiden määrä riittää taudin erilaisissa leviämiskenaarioissa ja mihin suojavarustelun tasoon riittävyys suhteessa skenaarioihin perustuu?

Täsmällinen tieto tarvikkeiden riittävydestä löytyy sosiaali- ja terveysministeriöstä. Huoltovarmuuskeskus pitää yllä varmuusvarastoja STM:n antamien ohjeiden mukaan. Varmuusvarastoista noin 40 % on vapautettu käyttöön.

HVK:n varastotilanne 31.3.2020 on seuraava milj. kappaletta:

Kirurgiset maskit	Visiirit ja aihiot	
Hengityssuojat		
2,7	0,2	0,15

HVK on tilannut uusia tuotteita seuraavasti milj. kappaletta:

Kirurgiset maskit	Visiirit	Hengityssuojat
7,6	0,3	1,75

Valmistelussa HVK:ssa seuraavasti milj. kappaletta:

Visiirit	Hengityssuojat
0,8 (kotimainen)	0,5

STM:n pyyntö tilata lisää milj. kappaletta

Kirurgiset maskit	Visiirit	Hengityssuojat	Suojatakit	Suojamyssyt	Käsineet
10	1,25	1,25	6	10	20

Lisäksi eri valmiusvaiheissa on ruumispussien, suojaessuja ym. hankintoja.

Koko epidemian aikainen tarve tulee olemaan kertaluokkaa suurempi kaikissa tuotteissa.

Riittääkö ervojen kautta tapahtuva huoltovarmuusjako kattamaan tarpeen epidemiahuipun yli? Mikä tilanne on suojavarusteiden suhteen vanhusten kotihoidossa, perusterveydenhuollossa, erikoissairaanhoidossa? Miten varmistetaan suojavarusteiden riittävyys?

HVK on sitonut varoja sosiaali- ja terveysministeriön esittämiin lisähankintoihin 1.4.2020 mennessä noin 45 milj. euroa. Lisähankintoja tehdään päivittäin. Tuotteet eivät mene varmuusvarastoon vaan suoraan terveydenhuollon käyttöön.

- Millä perustein suojavarusteita jaetaan ja kuka vastaa varusteiden jakamisesta ja ohjeistuksista esim. kunnissa? Miten niissä otetaan huomioon esim. perusterveydenhuolto ja kotihoito, ympärivrk hoivapaikat ja muut kriittiset alat?

STM:n hallinnonala hoitaa materiaalien jakelun. HVK:lla ei ole omia jakelukanavia. Suojavarusteiden jakamisen perusteissa HVK:lla ei myöskään ole osuutta.

- Onko suunnitteilla kotimaisen tuotannon liikkeelle laittamista?

Kotimaisen tuotannon käynnistämiseen on mahdollisuuksia. Eräät suomalaiset yritykset ovat kustannussyistä siirtäneet tuotannon Kiinaan tai muualle matalamman kustannustason maihin. Niillä on hallussaan tietotaito, jonka perusteella on mahdollista käynnistää tuotantoa kotimaassa. Tämä edellyttäne julkisia tukitoimia joko avustuksina tai tilaustakuuna. Asiaa koordinoi työ- ja elinkeinoministeriö yhteistyössä STM:n ja Elinkeinoelämän Keskusliiton kanssa.

- Mikä on lääkinnällisen hapen riittävyys?

Lääkkeellisellä hapella on kaksi kotimaista toimittajaa, Linde (entinen AGA) ja Woikoski Oy, joilla on runsaasti tuotantokapasiteettia. HVK:n tietojen mukaan niukkuustekijä on lääkinnälliseen käyttöön soveltuvat kaasupullot. Pullojen kierrätystä voidaan tehostaa. Tukes selvittää teollisuuskäyttöön tarkoitettujen pullojen käyttöä lääkinnällisiin tarkoituksiin. Lääkkeellistä happea voidaan kuljettaa ja jakaa myös minikonteissa.

- Onko Suomessa riittävästi hengityskoneita THL:n ennustamaan tarpeeseen suhteutettuna? Onko tehohoidon saatavuudessa ja riittävydessä eroavaisuutta eri puolilla Suomea?

Hengityskoneiden riittävyyteen saa parhaan vastauksen sosiaali- ja terveysministeriöstä. HVK:n tietojen mukaan itse koneet eivät ole kriittisin tekijä vaan asiantuntevan henkilöstön ja hoidossa tarvittavien tarvikkeiden saatavuus. HUS jatkokouluttaa henkilöstöään hengityskoneiden käyttöön.

- Mitä mahdollisia lainsäädännöllisiä toimia tarvitaan ja onko tarvittavien lisäresurssien suuruusluokasta jo jotain arviota?

Huoltovarmuuskeskuksen hoidossa on valtion talousarvion ulkopuolella oleva huoltovarmuusrahasto. Nopean reagointikyvyn varmistamiseksi rahaston maksuvalmius on perinteisesti pidetty vahvana HVK:n normaaliin toimintaan nähden. Ennen koronakriisin puhkeamista rahastossa on n. 100 milj. euroa sitomattomia varoja. Tuo puskurirahoitus on pääosin sidottu matkustaja-autolauttojen rahtiliikenteen varmistamiseen ja suojavaarustetilauksiin.

Huoltovarmuuskeskuksella on pysyvä 200 milj. euron lainanottovaltuus, jonka käyttöönosta päättää valtioneuvosto. Tällä hetkellä valtuus on kokonaan käyttämätön. Jos rahastoon päätetään nostaa luottoja, on Huoltovarmuuskeskukselle samalla osoitettava tulovirta, jolla luottoa hoidetaan tai se maksetaan pois. Aikaisemmin ottolainausta on käytetty omistusjärjestelyissä (ent. Gasum ja Fingrid), jolloin luotto on voitu maksaa pois sijoitusten tuotoilla. Lainanottovaltuus on säädetty vuonna 1992, eikä siihen ole tehty mitään inflaatiotarkistuksia. On keskusteltu limiitin nostamisesta vastaamaan sen säätämisaikojen ostovoimaa, mikä edellyttäisi huoltovarmuuden turvaamisesta annetun lain (1390/1992) muuttamista. Huoltovarmuusrahastoon nostettavat lainat luetaan valtion lainanottoon.

Huoltovarmuuskeskus ja sen hoidossa oleva rahasto on ensisijaisesti tarkoitettu ennalta tehtävään varautumiseen. Tällä hetkellä HVK hoitaa käsillä olevaa kriisitilannetta hankkimalla materiaaleja, jotka menevät suoraan kulutukseen. HVK:lla on tällä hetkellä operatiivinen hankintayksikön rooli. Tilanteen vakiintuessa rahoitus ja hankintatoimi pitäisi kohdentaa niille toimijoille, jotka hoitavat hankintoja normaalisti. HVK:n operointikyky yllättävien tilanteiden varalta sekä perinteinen varautuminen mm. varmuusvarastoilla pitäisi palauttaa.

Koronavirusepidemian edetessä tulee vastaan äkillistä reagointia vaativia tilanteita todennäköisesti hyvin monilla aloilla. Talouden nopea hyytyminen vie todennäköisesti monilta kriittisiltä toimijoilta kannattavuuden, jolloin on maksettava tukea välttämättömien toimintojen ylläpitämiseksi. Menojen tasoa on erittäin vaikea arvioida, mutta HVK:n kyky reagoida nopeasti yllättävissä tilanteissa tulisi palauttaa.